

МІЖНАРОДНЕ ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО

ГОНЧАРУК ВЛАДИСЛАВА ІГОРІВНА

Національний університет «Одеська юридична академія»

УДОСКОНАЛЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ ВІДПОВІДНО ДО СТАНДАРТІВ МІЖНАРОДНОГО ЕКОЛОГІЧНОГО ПРАВА

Сучасні процеси, які відбуваються в Україні та на міжнародній арені впливають на сфери функціонування держави, в тому числі на екологічну сферу. Недостатність чітко визначених норм щодо регулювання охорони навколишнього природного середовища, екологічної безпеки та раціонального використання природних ресурсів спонукає до необхідності адаптації національної законодавчої системи до міжнародного законодавства. Так як наразі екологічне законодавство України потребує удосконалення, то міжнародні екологічні стандарти, насамперед, спрямовані на зорієнтування екологічної політики держави у напрямку пріоритетності збереження довкілля та досягнення сталого розвитку. Адже, Конституцією України закріплено право кожного на безпечне для життя та здоров'я довкілля й на відшкодування шкоди у разі порушення цього права [1].

Відповідно до Проекту Закону України «Про Стратегію сталого розвитку України до 2030 року» (далі-Стратегія) – сталий розвиток полягає у забезпеченні національних інтересів та виконанні міжнародних зобов'язань України, зокрема, щодо подолання дисбалансу в екологічній сфері та підтримання довкілля в належному стані, який забезпечуватиме якісне життя та благополуччя теперішнього і майбутніх поколінь. Однією із основних цілей Стратегії є перехід до моделей раціонального виробництва і споживання, управління природними ресурсами та реагування на зміну клімату за допомогою посилення відповідних заходів [4]. Варто зауважити, що вищезазначенні цілі є цілями Сталого розвитку ООН, які були затверджені 2015 році на Саміті ООН у Нью-Йорку в рамках Угоди між урядом України та Програмою розвитку ООН [2].

Таким чином, Україна намагається слідувати міжнародним стандартам, що є позитивною тенденцією. За останні роки було

розроблено Засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року. Дана стратегія передбачає, насамперед, поліпшення стану та якості навколишнього природного середовища відповідно до європейських вимог шляхом моніторингу, природоохоронного контролю, екологічного обліку, електронного екологічного урядування та державного регулювання використання природних ресурсів [3].

Зауважуємо, що задля втілення в Україні міжнародних природоохоронних ініціатив засади екологічної політики передбачають запровадження міжнародних стандартів системи екологічного управління на підприємствах і в компаніях, що сприятиме розвитку управління навколишнім природним середовищем. На виконання зазначених стандартів, з метою контролю щодо раціональності використання природних ресурсів здійснюється екологічне нормування, екологічне сертифікування та екологічне маркування (відповідно до міжнародного стандарту ISO 14024). Проаналізувавши норми національного законодавства, зазначаємо, що Україна намагається удосконалити екологічне управління відповідно до міжнародних стандартів Великобританії та Данії, де система екологічного менеджменту знаходиться на достатньо розвиненому рівні.

Варто зазначити, що з метою покращення регулювання екологічної ситуації та вирішення масштабних екологічних проблем Україна веде активне співробітництво з міжнародними організаціями у різних напрямках сфери охорони навколишнього природного середовища. До прикладу, з 2015 року здійснюється співпраця Держводагенства України та Європейського Союзу (далі-ЄС) у рамках Проекту ЄС «Підтримка України в апроксимації напрацьованого законодавства ЄС у сфері навколишнього середовища». В результаті даного співробітництва було погоджено новий моніторинг вод згідно з європейськими стандартами [6]. Зауважуємо, що на сьогоднішній день, провадяться норми європейського законодавства з охорони атмосферного повітря й поводження з відходами у межах Проекту ЄС «Підтримка України в наблизенні законодавства ЄС у сфері навколишнього природного середовища». За період співпраці планується надання консультацій, роз'яснень та тренінгів з питань дотримання екологічних стандартів ЄС щодо якості атмосферного повітря [6].

Також постає питання про створення єдиного кодифікованого акта, що був би аналогом, наприклад, Екологічного кодексу Франції, до тексту якого увійшли раніше прийняті закони. Розмови серед науковців про розроблення Екологічного кодексу України тривають, однак систематизація норм екологічного права – це досить складний процес, адже потребує ретельного

дослідження всіх нормативно-правових актів, які регулюють екологічні відносини та потребує значних ресурсів.

Щодо перспективи, то відповідно до Національного плану дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року у сфері екологічної політики передбачається формування спеціальних матеріалів міжнародного досвіду, прозорість сфери надрокористування, що відповідає основоположним міжнародним стандартам. Наразі відповідно до плану вже затверджено національні стандарти гармонізовані з міжнародними стандартами серії ISO 14000 [5].

Підсумовуючи результати дослідження, зазначимо, що Україна поставила значні цілі щодо трансформації екологічної політики та вже видно перші результати у даному напрямку. Однак, потребує удосконалення законодавча система регулювання екологічної сфери задля розробки потужної правової бази, що дасть змогу безперешкодно виконувати міжнародні екологічні стандарти.

Список використаних джерел

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради*. 1996. № 31. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Угода між Урядом України і Програмою розвитку Організації Об'єднаних Націй від 18.06.1993 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_400#Text
3. Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року». *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2019. № 16. Ст. 70. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text>
4. Проект Закону України «Про Стратегію сталого розвитку України до 2030 року» від 07.08.2018 № 9015. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/JH6YF00A>
5. Розпорядження КМУ «Про затвердження Національного плану дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року» від 21 квітня 2021 р. № 443-р. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/KR210443>
6. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади в Україні. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>

Науковий керівник: асистент кафедри Владишевська В. В.